

Кузьменко В. В., Слюсаренко Н. В.***АКТИВНА ЖИТТЄВА ПОЗИЦІЯ ДОКТОРА
ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОРА
ТЕТЯНИ ЗАВГОРОДНЬОЇ**

Щороку січень традиційно багатий на свята, але січень 2019 року особливий, адже має ще одну подію – ювілей доктора педагогічних наук, професора, Заслуженого діяча науки і техніки України Тетяни Костянтинівни Завгородньої.

Народилася ювілярка 18 січня 1949 року в м. Івано-Франківську в сім'ї робітників, закінчила з медаллю середню школу № 3 м. Івано-Франківська (1966) та з відзнакою – фізико-математичний факультет Івано-Франківського державного педагогічного інституту (1970). Ще в дитинстві вона виявила себе як цілеспрямована, принципова, послідовна, наполеглива, надзвичайно працьовита, творча особистість, яка усвідомлює свої дії та вчинки, завжди досягає поставленої мети й не зупиняється на досягнутому.

У студентські роки (без відриву від навчання) працювала на посаді вчителя математики в рідній школі (з 1969). У 1973 році Тетяну Костянтинівну призначили заступником директора школи з навчально-виховної роботи. У 1975-1981 роках вона працювала на виборних посадах, у 1974-1981 обиралася депутатом Івано-Франківської міської ради. Уже тоді виявилися її відповідальність і надзвичайна активність у різноманітних видах діяльності.

З 1981 року Т. К. Завгородня – викладач кафедри педагогіки Івано-Франківського державного педагогічного інституту. Наприкінці 1983 року закінчила аспірантуру Науково-дослідного інституту педагогіки Академії педагогічних наук України, а через кілька місяців (у 1984) захистила кандидатську дисертацію «Общественно-политическая деятельность как фактор формирования активной жизненной позиции старшеклассников». Учене звання доцента отримала у 1989 році.

---

* © Кузьменко В. В., Слюсаренко Н. В.

ТВОРЧИЙ ПОРТРЕТ

У 2000 році вона захистила докторську дисертацію «Розвиток теорії і практики навчання в Галичині (1919-1939 роки)», а в 2002 році – отримала вчене звання професора.

Починаючи з 2003 року, Тетяна Костянтинівна очолює кафедру історії педагогіки (нині це кафедра педагогіки імені Богдана Ступарика) в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Її кафедра в науковому світі займає гідне місце. Професорсько-викладацький склад кафедри бере активну участь у наукових форумах, які проводяться в Україні та за її межами, організовує наукові конференції, семінари, симпозіуми, успішно здійснює підготовку студентів до участі в різних олімпіадах та конкурсах.

Тривалий час Т. К. Завгородня була головою спеціалізованої вченої ради К 20.053.01 у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (2002-2010), членом спеціалізованих вчених рад із захисту докторських дисертацій у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка, а нині є членом спеціалізованої вченої ради із захисту докторських дисертацій у Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії.

Із цією високодостоїнною жінкою ми, херсонці, знайомі й дружимо близько двадцяти років, а її наукові праці привернули нашу увагу ще в 80-ті роки ХХ століття, насамперед, надзвичайною актуальністю, а також тим, що вийшли друком на сторінках таких широковідомих та рейтингових видань, як: «Радянська школа» (1982, 1986, 1987), «Воспитание школьников» (1984), «Народное образование» (1985) та ін. Інтерес до наукового доробку молоді вченої був закономірним, оскільки тема, яку вона тоді досліджувала, як уже зазначалося, пов'язана з формуванням в учнів старших класів активної життєвої позиції.

Сьогодні можна з упевненістю сказати, що вибір такої теми для кандидатської дисертації був для Тетяни Костянтинівни не випадковим, адже вона впродовж усього свого життя займає саме таку активну життєву

ТВОРЧИЙ ПОРТРЕТ

позицію. Більш того, усі, хто її оточує й бере з неї приклад (доньки Інна та Євгенія, інші члени родини, друзі, колеги), під впливом ученої свідомо чи несвідомо, але поступово перетворюються, як мінімум, на достатньо активних і зовсім не байдужих, а свідомих громадян нашої країни.

Щодо останнього, то професор Т. К. Завгородня щиро вболіває за рідну країну, намагається зробити для неї все, що в її силах, тому свого часу обрала предметом дослідження для своєї докторської дисертації теорію і практику навчання в українському шкільництві Галичини 1919-1939 років.

Ця проблема знайшла відображення в численних працях науковця, серед яких: монографії «Дидактична думка в Галичині (1919-1939 роки)» (1998), «Підготовка вчителів для української народної школи Галичини (1919-1939 роки)» (1999), «Підвищення професійної кваліфікації вчителів Галичини (1919-1939 роки): дидактичний аспект» (1999), «Теорія і практика навчання в Галичині (1919-1939 роки)» (2007), «Теорія і практика учнівського самоуправління в гімназіях Галичини (початок ХХ ст. – 1939 р.)» (2011); хрестоматія «Науковий доробок українських галицьких педагогів першої половини ХХ ст. з проблем розвитку культури мовлення особистості» (2017); науково-методичний посібник «Науковий доробок українських галицьких педагогів у галузі дидактики» (2002); навчальний посібник «Світ педагогіки Східної Галичина і українського зарубіжжя ХХ ст.: ідеї, афоризми, висловлювання» (2010) та ін. За її редакцією вийшла друком «Антологія педагогічної думка Східної Галичини та українського зарубіжжя ХХ століття» (2008).

Важливо, що Тетяна Костянтинівна активно залучає до дослідження дотичних проблем молодь регіону. Під керівництвом ученої, а також за її допомогою і підтримкою захищено понад 40 дисертацій, які безпосередньо або опосередковано пов'язані з освітою Галичини, педагогічними персоналіями цього краю тощо.

Активна життєва позиція професора Т. К. Завгородньої виявляється в усьому, навіть у звичайному спілкуванні зі студентами. До речі, вона (знаний в Україні та за її межами вчений) незалежно від

ТВОРЧИЙ ПОРТРЕТ

того, хто перед нею – студент-першокурсник чи академік – уміє уважно вислухати, розрадити, знайти потрібні слова, допомогти. Для всіх у неї знайдеться час, тепле слово, порада, жартівлива репліка.

Саме тому попри те, що в кожного з нас є свої вчителі, зокрема ті, за допомогою яких ми долали науковий шлях, багато хто (у тому числі – автори цієї статті) уважають Тетяну Костянтинівну своєю наставницею. Вона завжди допомагає не лише корисними порадами щодо того, які джерела доцільно переглянути, досліджуючи ту чи іншу проблему, праці яких учених вартує вивчити, а й своїм особистим прикладом відповідального та творчого ставлення до будь-якої праці (наукової чи побутової).

Такий підхід до справи постійно забезпечує їй перші позиції в різних наукових рейтингах, визнання в широких наукових колах, заслужений авторитет серед колега-науковців, любов і повагу усіх, хто з нею знайомий. Від багатьох із них при слухній нагоді можна почути такі слова: «Професор Т. К. Завгородня – це активна, розумна, толерантна, весела, чуйна, невгамовна жінка-вчений. За яку б справу вона не взялася, усе зробить якнайкраще та у чітко визначені терміни, ніколи не підведе. Саме тому до неї часто звертаються і за консультацією, і за порадою, і за допомогою».

Вітаємо Вас, вельмишановна Тетяно Костянтинівно, з ювілеєм, бажаємо Божої ласки, щастя, здоров'я, злагоди в родині, благополуччя, успіхів, оптимізму та ніколи не втратити свою активну життєву позицію!